

# Forskrift om endring av forskrift 12. desember 2001 nr 1494 om hold av høns og kalkun.

**Hjemmel:** Fastsatt av Landbruks- og matdepartementet 24.01. 2013 med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 97 om dyrevelferd § 38, jf. delegeringsvedtak 11. juni 2010 nr. 814.

**EØS-henvisninger:** EØS-avtalen vedlegg I, kap. I pkt. 9.1.8 (direktiv 2007/43/EF)

## I

### I forskrift 12. desember 2001 nr 1494 om hold av høns og kalkun gjøres følgende endringer:

§ 2 tredje ledd skal lyde:

Bestemmelsene i § 5 tredje ledd om kompetanse og § 35c om dokumentasjon gjelder bare for besetninger på mer enn 200 slaktekylling.

§ 3 skal lyde:

<i>Eier:</i>	<i>legal person eller person som eier et selskap som driver med produksjon av levende fjørfe.</i>
<i>Dyreholder:</i>	<i>eier eller annen person som har ansvar for det daglige stell av fjørfe på permanent eller midlertidig basis.</i>
<i>Verpehøns:</i>	<i>tamhøns eldre enn 20 uker som holdes for produksjon av konsumegg.</i>
<i>Avlsdyr:</i>	<i>fjørfe eldre enn 20 uker som holdes for produksjon av rugeegg.</i>
<i>Kylling:</i>	<i>ungt dyr av tamhøns som holdes for kjøtt- eller eggproduksjon eller som livdyr for senere å bli avlsdyr.</i>
<i>Livkylling.</i>	<i>fjørfe under 20 uker som oppdrettes for produksjon av egg (inkludert rugeegg).</i>
<i>Daggamle kyllinger:</i>	<i>fjørfe under 72 timer og som ikke er føret etter klekking.</i>
<i>Dyretetthet:</i>	<i>total vekt av levende dyr som er til stede på samme tid pr kvadratmeter bruksareal i huset.</i>
<i>Fjørfeanlegg:</i>	<i>uteareal, bygninger og tekniske innretninger hvor det holdes fjørfe.</i>
<i>Flokk:</i>	<i>en gruppe fjørfe som er til stede samtidig i samme hus.</i>
<i>Innredede bur:</i>	<i>bur med rede, vagle, klosliper og strø.</i>
<i>Rede:</i>	<i>rom med annet underlag enn netting som er egnet til egglegging.</i>
<i>Vagle:</i>	<i>passende sittepinne uten skarpe kanter.</i>
<i>Strø:</i>	<i>løst materiale, for eksempel sand, grus flis, halm og torv, som er egnet til at hønene kan tilfredsstillere adferdsmessige behov som hakking, skraping og sandbading.</i>
<i>Klosliper:</i>	<i>innretning som sikrer kloslitasje slik at dyras klør ikke vokser seg for lange, for eksempel smergelpapir pålimt innenfor fôrtroa.</i>
<i>Bruksareal:</i>	<i>flateareal tilgjengelig for dyra, Redearealet inngår ikke i bruksarealet.</i>
<i>Frihøyde:</i>	<i>høyde tilgjengelig for hønene for å kunne bevege seg fritt.</i>
<i>Daglig dødelighetsrate:</i>	<i>antall døde kyllinger pr dag i ett innsett i ett hus dividert på antall kyllinger til stede i huset, multiplisert med 100. Antall døde kyllinger inkluderer de som er avlivet av sykdomsmessige eller andre grunner.</i>

*Kumulativ daglig dødelighet: summen av daglig dødelighet.*

§ 5 tredje ledd skal lyde:

Dyreholder som har slaktekylling, skal ha gjennomgått kurs i dyrevelferd ved denne driftsformen. Kurset skal være godkjent av Mattilsynet og omfatte emner som er nærmere omtalt i vedlegg 1. Etter gjennomgått kurs skal kursdeltakerne motta kursbevis som er godkjent av Mattilsynet og attesterer at innehaver har gjennomgått pålagt opplæring. Mattilsynet kan fastsette betingelser for at tidligere kurs og erfaring fra praktisk arbeid i fjørfebesetninger før 30. juni 2013 kan erstatte deler av opplæringen.

§ 12 fjerde ledd skal lyde:

Lysset skal tilpasses dyras naturlige døgnrytme. Lysprogrammet skal etter de første dagene med tilvenning følge en 24 timers syklus og med unntak for slaktekylling inkludere en uavbrutt mørkeperiode på minst 8 timer. Bestemmelsene om mørkeperiode kan bare fravikes når det er nødvendig av dyrevernmessige grunner.

§ 13 skal lyde:

*Støynivået skal være så lavt som mulig. Ventilasjonsanlegg, fôringsanlegg og annet utstyr skal konstrueres, plasseres, drives og vedlikeholdes slik at det blir minst mulig støy.*

§ 16 skal lyde:

*Alle dyr skal sees etter minst to ganger daglig og oftere ved behov. Det må legges særlig vekt på å oppdage tegn som indikerer dårlig velferd eller helse hos dyrene. Automatisk overvåkningsutstyr skal ikke erstatte tilsyn ved personell som er fysisk tilstede hos dyrene.*

§ 17 annet ledd skal lyde.

Det skal være tilstrekkelig med ete- og drikkeplasser. Alle dyra skal ha lett tilgang til vann og fôr. Dersom ikke dyra har fri tilgang på fôr, skal det være stor nok troplass til at alle dyra kan ete samtidig. Dyra skal ha fri tilgang på drikkevann av god kvalitet. Alle dyr skal ha adgang til minst to drikkesteder. *Drikkeiplene skal være konstruert og vedlikeholdt slik at det blir minst mulig spill av vann.* Ved mottak og innsett skal det sørges for at dyra finner frem til fôr og vann.

§ 18 skal lyde:

Syke og skadde dyr skal holdes atskilt fra andre dyr når det er best for dem. Dersom det kan føre til unødig lidelse for dyret å leve videre, som ved problemer med å gå, væske i bukhulen og større misdannelser, skal dyret få nødvendig behandling eller avlives straks. Veterinær skal tilkalles når det er behov.

§ 20 annet ledd skal lyde:

Ved gulvdrift skal det ved hvert innsett av dyr brukes nytt strø av egnet kvalitet og i tilstrekkelig mengde som stimulerer dyrene til å hakke, sparke og strøbade.

Nåværende annet, tredje og fjerde ledd blir nytt tredje, fjerde og femte ledd.

§ 35 skal lyde:

§ 35. Klima, lys, fôr og vann

I rom for oppdrett av slaktekylling skal det om nødvendig være et varme- og ventilasjonssystem som kan fjerne overflødig luftfuktighet. Det skal være kapasitet til minst 4 m<sup>3</sup> luftskifte/ kg levendevekt/ time for slaktekylling ved tetthet t.o.m. 33 kg/m<sup>2</sup>. Ved tetthet over 33 kg/m<sup>2</sup> gjelder i tillegg kravene i vedlegg 2.

Innen syv dager fra kyllingene er plassert i bygningen og fram til tre dager før forventet slakting, skal lysprogrammet følge en 24 timers døgnsyklus og omfatte en uavbrutt mørkeperiode på minst seks timer, eller to uavbrutte mørkeperioder på hver minst fire timer, eksklusiv lysdempingsperioden. Bestemmelsene om mørkeperiode kan bare fravikes når det er nødvendig av dyrevernmessige grunner.

I perioden med lys skal lysstyrken målt i dyrenes øyehøyde være minst 20 lux på 80 % av dyrenes tilgjengelige areal. Lysdemping ut over dette kan bare skje etter tilrådning fra veterinær.

Fôr og vann skal ikke fjernes fra slaktekylling før tidligst 12 timer før forventet slakting starter.

§ 35a skal lyde:

§ 35a. Dyretetthet slaktekylling

Standard dyretetthet for slaktekylling er maksimalt 25 kg/m<sup>2</sup>.

Slaktekyllingprodusenter som er tilknyttet et dyrevelferdsprogram anerkjent av Mattilsynet, kan produsere ved en dyretetthet på maksimalt 36 kg/m<sup>2</sup>. For å kunne produsere ved tettheter over 33 kg/m<sup>2</sup> må i tillegg kravene i vedlegg 2 og 3 oppfylles.

Maksimal dyretetthet over 25 t.o.m. 36 kg/m<sup>2</sup> bestemmes av oppnådde tråputepoeng, jf. § 35b.

Slaktekyllingprodusenter som for første gang forplikter seg til å være tilknyttet et dyrevelferdsprogram, kan likevel starte med en dyretetthet på maksimalt 34 kg/m<sup>2</sup>.

Mattilsynet kan gi tillatelse til kortvarig overtredelse av maksimal dyretetthet ved uforutsette forhold som medfører forsinkelse i leveransen av dyr til slakteri.

§ 35b skal lyde:

§ 35b. Dyrevelferdsprogram slaktekylling

Dyrevelferdsprogram for slaktekylling skal som minimum inneholde følgende elementer:

- a. krav om veterinæravtale for helseovervåking i besetningen,
- b. krav om ekstern og intern KSL- revisjon;
- c. krav til avviksbehandling, inkludert utelukkelse av produsenter fra programmet,
- d. beskrivelse av fothelseprogram med tilhørende utregning av tråputepoeng.

Fothelseprogrammet baserer seg på vurdering av slaktekyllingenes tråputer på slaktetidspunktet, med etterfølgende klassifisering i tre klasser:

Klasse 0: Uten anmerkninger

Klasse 1: Lett skade, små lesjoner

Klasse 2: Grov skade, alvorlige lesjoner

Tråputepoeng beregnes på bakgrunn av klassifiseringen i annet ledd og inndeles i nivåene A, B og C.

Ved introduksjon i programmet kreves tre innsett med A på rad for å øke maksimal tetthet fra 34 til 36 kg. Produsenter som kan dokumentere tre innsett med A på rad rett i forkant for introduksjon, kan øke maksimal tetthet fra 34 til 36 kg umiddelbart. Deretter påvirker oppnådd nivå tettheten slik:

<b>Tillatt maks tetthet</b>	<b>Oppnådd nivå</b>	<b>Konsekvenser i påfølgende innsett</b>
Over 25 kg t.o.m. 33 kg	Ett innsett med A	Økning med maks 2 kg.
Over 33 kg t.o.m. 36 kg	To innsett med A på rad	Økning med maks 2 kg.
Over 25 kg t.o.m. 36 kg	Ett innsett med B	Reduksjon med 2 kg.
	Unntak: etter fire innsett med A på rad gir ett innsett med B	Ingen endring.
Over 25 kg t.o.m. 36 kg	Ett innsett med C	Reduksjon med 3 kg.

Hvis forhold som ligger utenfor produsentens kontroll medfører høy klassifisering for ett innsett, kan Mattilsynet etter søknad, fatte vedtak om at oppnådd nivå ikke skal medføre nedsatt tetthet i påfølgende innsett.

§ 35c skal lyde:

§ 35c. Dokumentasjon slaktekylling:

Ved oppdrett av slaktekylling skal dyreholder ved hvert innsett fortløpende dokumentere skriftlig følgende opplysninger om kyllingflokkene i hvert hus:

- a. antall dyr ved innsettet
- b. bruksareal
- c. hvilken rase eller hybrid som er satt inn
- d. hvor mange dyr som ved hver kontroll er funnet døde eller er blitt avlivet, med angivelse av dødsårsak dersom det er mulig, eller avlivingsgrunn
- e. antall dyr som er igjen i flokken når dyr eventuelt er plukket ut for salg eller slakting

Ved tettheter av kylling over 33 kg/m<sup>2</sup> kreves i tillegg dokumentasjon for de krav som er omtalt i vedlegg 2 og 3.

All dokumentasjon som er omtalt i denne paragrafen, skal oppbevares i minimum 3 år og være tilgjengelig ved inspeksjoner eller andre forespørsler fra Mattilsynet.

§ 35d skal lyde:

§ 35d. Dyretetthet mv. kalkun

For kalkun til kjøttproduksjon skal dyretettheten ikke overstige 38 kg levende vekt/ m<sup>2</sup> når dyras gjennomsnittlige levende vekt ligger under 7 kg. Når gjennomsnittlig levende vekt ligger over 7 kg, skal dyretettheten ikke overstige 44 kg/ m<sup>2</sup>.

Det skal være kapasitet til minst 3,4 m<sup>3</sup> luftskifte/ kg levendevekt/ time for kalkun.

§ 41 skal lyde:

Bestemmelsene i § 5 tredje ledd, § 35 fjerde ledd, § 35a og § 35b trer i kraft 1. juli 2013.

Til og med 30. juni 2013 skal dyretettheten for slaktekylling ikke overstige 34 kg/m<sup>2</sup>.

Vedleggene skal lyde:

## **VEDLEGG 1**

### **Opplæring av personell som holder slaktekylling**

Dyreholder som har slaktekylling, skal ha gjennomgått kurs godkjent av Mattilsynet.

Innholdet i kurset skal dekke kravene i denne forskriften og ha fokus på dyrevelferd med særlig vekt på:

- a. regelverket for hold av slaktekylling
- b. fysiologi, herunder behovet for fôr og vann, dyrenes atferd og årsaker til stress
- c. dyrevelferdsmessig forsvarlig håndtering av fjørfe, plukking, lasting og transport
- d. kritiske situasjoner for dyrene, herunder avliving og nødslakting
- e. forebyggende helsearbeid og smitteforebygging

## **VEDLEGG 2**

### **Krav til oppdrett av slaktekylling ved tetthet over 33 kg/m<sup>2</sup>**

1. Dyreholder som planlegger å øke tettheten over 33 kg/m<sup>2</sup>, skal melde fra til Mattilsynet og angi det nøyaktige tallet for høyeste tetthet senest 15 dager før dyrene settes inn.  
Meldingen skal vedlegges opplysninger som går fram av punkt 2 nedenfor hvis Mattilsynet ber om det.
2. Dyreholder skal ha for hånden en oppdatert dokumentasjon som beskriver produksjonssystemet i detalj. Spesielt skal dokumentasjonen inneholde tekniske detaljer om bygningen og utstyr, slik som:
  - a. plan over huset med størrelsen på arealer som dyrene bruker
  - b. ventilasjon og eventuelle kjøle- eller varmesystemer, herunder hvor de er plassert i huset, ventilasjonsplan med tekniske opplysninger om luftstrømmer, lufthastighet og temperatur og andre luftkvalitetsparametre
  - c. fôrings- og vanningsystemer og plassering av disse
  - d. alarmsystemer og backup-systemer som varsler svikt i automatisk og mekanisk utstyr som er av betydning for dyrenes helse og velferd
  - e. gulvsystem og type strø som normalt blir brukt

Teknisk inspeksjon av ventilasjons- og alarmanlegget skal dokumenteres.

Dokumentasjonen skal holdes oppdatert og være tilgjengelig for Mattilsynet på forespørsel.

Dyreholder skal melde til Mattilsynet enhver forandring angående bygninger, utstyr eller prosedyrer som kan påvirke dyrenes helse eller velferd.

- 3 Dyreholder skal forsikre seg om at hvert hus er utstyrt med ventilasjonsanlegg, og varme- eller kjølesystem om nødvendig, som sikrer at
  - a. konsentrasjonen av ammoniakk (NH<sub>3</sub>) ikke overstiger 20 ppm og konsentrasjonene av karbondioksid (CO<sub>2</sub>) ikke overstiger 3000 ppm målt i høyde med kyllingenes hode
  - b. temperaturen i dyrerommet ikke overstiger ute temperaturen med mer enn 3° C, når ute temperaturen målt i skyggen er mer enn 30° C

- c. gjennomsnittlig relativ fuktighet målt inne i husdyrrommet gjennom 48 timer ikke overstiger 70 % når ute temperaturen er under 10° C.

### **VEDLEGG 3**

#### **Dokumentasjon og oppfølging på slakteriet**

##### Dødelighet

1. Ved dyretetthet over 33 kg/m<sup>2</sup> skal dyreholder sørge for at dokumentasjonen som følger flokken, inneholder opplysninger om daglig dødelighetsrate og kumulativ daglig dødelighet etter dyreholders beregning, og opplysninger om rase eller hybrid flokken består av.
2. Under tilsyn av Mattilsynet skal slakteriet registrere opplysningene nevnt under punkt 1 sammen med antall dyr som er døde ved ankomst slakteri med angivelse av produsent og bedriftsenhet/kyllinghus. Riktigheten av dataene og den kumulative dødelighet skal kontrolleres i forhold til antall døde dyr ved ankomst slakteri og antall dyr som blir slaktet.
3. Hvis dødeligheten eller funn på slakteriet tyder på dårlig dyrevelferd, skal dyreeier eller dyreholder etter melding fra Mattilsynet treffe nødvendige tiltak.

## **II**

Endringene trer i kraft straks.